

ARKIVVERKET

Postboks 4013 Ullevål stadion
0806 OSLO

Vår ref.:
2021/1037-/EAW

L.nr.
2142/2021

Arkiv
064

Deres ref.:
2019/18306

Dato:
25.03.2021

Sluttrapport arkivutviklingsmidler - Gielem Nastedh

Digitalisering av sørsamiske stedsnavn i 3 reinbeitedistrikt i Trøndelag

Språksenteret Gielem Nastedh i Snåsa har i perioden 2017-2019 kartlagt og dokumentert sørsamiske stedsnavn for tre reinbeitedistrikt i Trøndelag; Låarte sijte, Skæhkere sijte og deler av Tjåhkere sijte. Stedsnavnene er funnet i eldre kartverk, i intervjuer av eldre samiske tradisjonsbærere i området, samt skriftlige og muntlige kilder. De innsamlede stedsnavnene er nå blitt registrert og digitalisert i Språkrådets innsamlingsverktøy for stedsnavn. Videre blir de gjort tilgjengelige på GisLink, en åpen kartportal for Trøndelag og Møre og Romsdal. På kartportalen er stedsnavnene tilgjengelig for det samiske samfunnet og øvrige brukere. Samlet sett er det gjennom prosjektet blitt digitalisert 224 stedsnavn. Erfaringene fra prosjektet vil rede grunnen for registrering og digitalisering av stedsnavn innenfor andre reinbeitedistrikt i Trøndelag.

Mål

Formålet med digitaliseringen av samiske stedsnavn er å bevare og gjøre de tilgjengelig for fremtidige brukere. I tillegg vil de samiske stedsnavnene som blir innlemmet i det offentlige kartgrunnlaget bidra til å øke bevisstheten hos allmennheten og offentlig forvaltning om den historiske samiske bruken av områder i Trøndelag.

Prosjektdeltakere

Eva Wilks, Gielem Nastedh – Prosjektkoordinator / Språkkonsulent
Evald Stenfjell, Låarte sijte – Språkkonsulent
Nejla Joma, Tjåehkere sijte – Språkkonsulent
Hanne Lena Wilks, Skæhkere sijte – Språkkonsulent
Svein Bjørk, Snåsa kommune – Rådgiver kart

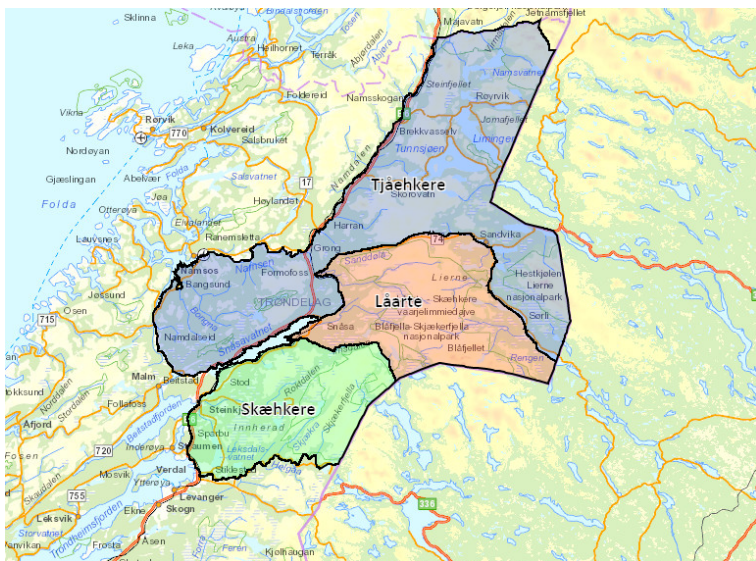
Økonomi

Prosjektregnskap er vedlagt rapporten, godkjent av revisor/regnskapssjef Snåsa kommune.

Geografisk studieområde

Stedsnavnsdokumentasjonen som er gjort er gjennomført av samiske reindriftsutøvere med inngående kjennskap til de ulike områdene.

Bilde 1 viser de tre reinbeitedistriktene geografiske utstrekning i indre deler av nordlige Trøndelag.

Bilde 1: Kartet viser geografisk utrekning av de tre reinbeitedistriktene (www.gislink.no).

Om prosjektet

Digitaliseringsprosjektet er en oppfølging av et stedsnavnsprosjekt som Gielem Nastedh har gjennomført i årene 2017-2019. Gjennom stedsnavnsprosjektet ble sørsamiske stedsnavn kartlagt og dokumentert gjennom bruk av eldre kartverk, intervju med eldre samiske innbyggere og øvrige skriftlige og muntlige kilder. Funnene skal gjøres tilgjengelig for alle, og samtidig sikres gjennom at det arkiveres på en hensiktsmessig måte.

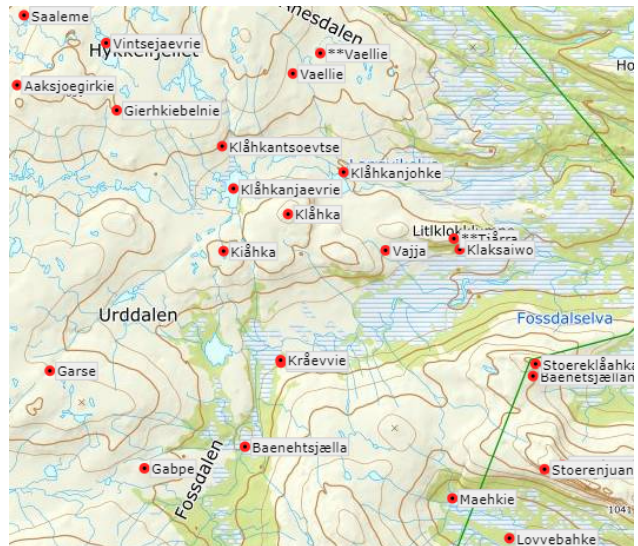
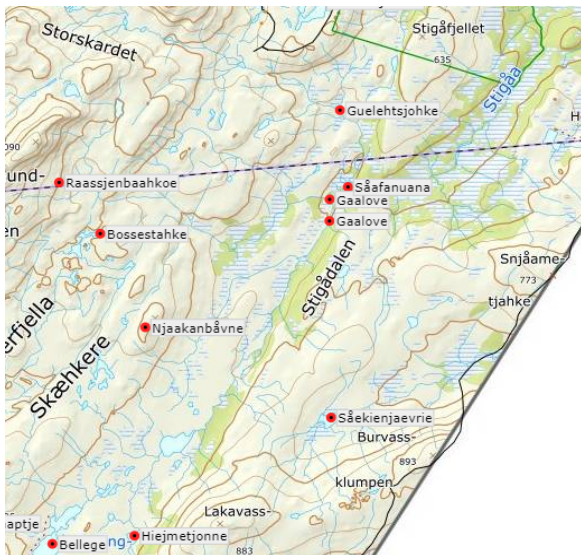
Sørsamisk snakkes i dag av rundt 1000 personer og er på Unescos liste over truede språk. Det sørsamiske språket er nært knyttet til naturen og har mange ord som beskriver ulike landskaps- og terrengformer. Digitaliseringen har derfor også betydning som et virkemiddel for å bevare mangfoldet i det sørsamiske språket ovenfor kommende generasjoner.

Stedsnavnene som er samlet inn er i stor grad i fjell- og skogsområder som historisk har vært viktige reindriftsområder innenfor de tre reinbeitedistriktene. Mange navn er konsentrert til nærområdene til boplasser sommerstid, men mange navn er også spredt geografisk utover og beskriver f.eks. fjelltopper, daler og elver.

På grunn av Covid-19 har det ikke vært mulig å få involvere brukergruppa (reinbeitedistriktene) på en tilstrekkelig tilfredsstillende måte. Gjennomgang av stedsnavnene egner seg ikke å gjøre over nettmøter e.l., spesielt ikke til eldre. Vi ser for oss at ytterligere kvalitetssikring og informasjonsinnhenting kan gjøres videre når vanlige samlinger igjen blir mulig og brukerne blir presentert for de innsamlede stedsnavnene gjennom GisLink og større papirkart.

Det ble avholdt et kurs i stedsnavnsregistrering 12.februar 2020, altså før utfordringene med Covid-19 kom.

Da digitaliseringen startet ble vi gjennom kontakt med Trøndelag fylkeskommune og Statens kartverk bedt om å benytte oss av Språkrådets [registreringsverktøy](#) for stedsnavn. Prosjektet fikk opprettet brukere på registreringsverktøyet og alle stedsnavn ble lagt inn der, dvs. geografisk kartfestet og tilknyttet all registrert informasjon. På grunn av krav om egen bruker er ikke verktøyet egnet til informasjon og kunnskapsformidling til andre utenfor prosjektet. Bilde 2 viser eksempler med stedsnavnene på kart i registreringsverktøyet. Bilde 4 på slutten av rapporten viser alle navnene som er registrert.

Bilde 2: Kartutsnitt fra språkrådets registreringsverktøy som viser noen registrerte stedsnavn innenfor hhv. Skæhkere og Låartse.

I registreringen ble geografisk informasjon (koordinater) og historisk informasjon tilknyttet stedsnavnet. Bilde 3 viser fremstillingen av dette i registreringsverktøyet (skjermbilde).

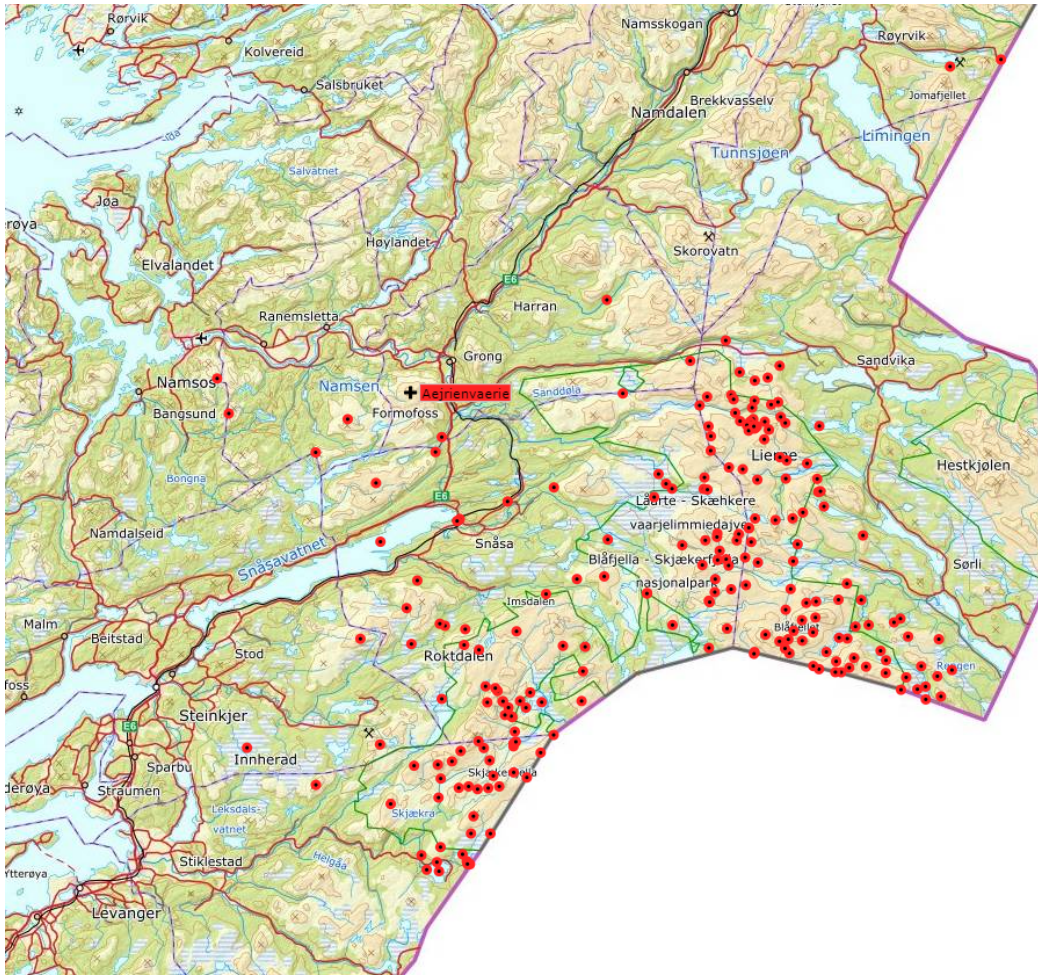
Bilde 3: Et eksempel på informasjon som er knyttet til et digitalisert stedsnavn i språkrådets verktøy. Denne informasjon følger stedsnavnet inn i GisLink.

Etter registrering hos Språkrådet blir datasettet med alle stedsnavnene eksportert til Gislink. [Gislink](#) er en nettbasert karttjeneste levert av Statsforvalteren og fylkeskommunene i Møre og Romsdal og Trøndelag. Karttjenesten er tilgjengelig for alle. Portalen samler ulike typer tema-data for Trøndelag, og det gis mulighet til å legge ut lokale sett med data som ikke er tilgjengelig andre steder. Kartet over de nye sørsamiske stedsnavn blir publisert som et eget temakart i portalen. Pr. 1.4.21 er ikke kartlaget publisert, men det skal være på plass i løpet av april.

I samarbeid med andre aktører vil Gielem Nastedh ta en gjennomgang av de digitaliserte stedsnavnene og se hvor mange som er aktuelle å få godkjent som offisielle stedsnavn. For å bli godkjent må navnene oversendes Sametinget, og etter hvert til Statens kartverk. En godkjenning innebærer at de blir en del av det offentlige kartgrunnlaget og dermed være en del av grunnlagskartene i Norge.

Framover ønsker Gielem Nastedh å jobbe videre med sørsamiske stedsnavn, og forhåpentligvis vil metodikken som er lag til grunn for dette prosjektet gjøre arbeidet med å få kartlagt og digitalisert flere sørsamiske stedsnavn lettere.

Bilde 4: Oversikt over alle de 224 stedsnavnene som er registrert i Språkrådets registreringsverktøy.

Jijnjh heelsegh / Vennlig hilsen

Eva Anette Wilks
Enhetsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift